

Gissa heterot

Syftet i den här övningen är att få syn på sina egna och samhällets föreställningar och normer kring heterosexualitet. Normer är ofta osynliga och fungerar som ramar, där det som faller inom ramen ses som normalt eller naturligt medan det som inte faller inom ramen pekats ut som avvikande. I denna övning ska vi vända på perspektivet för att synliggöra och ifrågasätta en stark norm – heteronormen.

Tillgänglighet

Om det finns personer med synnedsättning med i gruppen kan man istället för att använda sig av bilder låta deltagarna beskriva hur de anser att heterosexuella personer är. Vad jobbar de med? Var bor de? Hur ser de ut? Hur klär de sig?

Material som behövs

- Kopior av bilderna på sidorna 28–41 i [BRYT!](#) (2011) eller eget material med bilder
- Whiteboardtavla/blädderblock
- Whiteboardpenna/spritpenna

Gör så här:

- Lägg ut bilderna på ett stort bord eller på golvet så att alla kan se dem.
- Be deltagarna att välja varsin bild som de tror visar en heterosexuell person.
- Gör en runda och gå igenom de valda bilderna en i taget.
- Låt den som valt bilden förklara varför man har valt just den.
- Summera bildvalen genom att skriva en lista på tavlan och upprepa sedan högt de kriterier som deltagarna har gått på när de valt ut bilderna, till exempel "macho", "manlig", "smink" eller "vanlig tjej".

Låt deltagarna diskutera följande frågor två och två:

- Hur spelar samhällets normer kring kvinnligt och manligt in när det kommer till att avgöra om någon är heterosexuell?
- Hur ser samhället olika på människors sexuella läggning beroende på vad de har för hudfärg, klasstillhörighet eller trosuppfattning, om de har eller saknar en synlig funktionsnedsättning?

Avsluta med att diskutera i helgrupp och summera samtalen om heteronormen.

Tänk på att

När man pratar om heteronormen glider samtalet ofta över till att handla om homosexualitet, bisexualitet eller transpersoners könsuttryck istället. Då får man inte syn på heteronormen, den bara är. Tänk då på att heteronormen och det som ses som normalt formas av att prata om det som inte "passar in". Till exempel innehåller en kommentar som "bögar är fjolliga" påståendet att heterosexuella killar inte är fjolliga. Stanna gärna upp och diskutera med gruppen varför detta händer:

- varför är det enklare att prata om det som avviker än om normen?

Arbeta sedan vidare och kom ihåg att det är heteronormen som diskussionen ska handla om.

Om deltagarna försöker slå fast sanningar om personerna på bilderna kan du behöva påminna om att man faktiskt inte vet något om dem. Det kan till exempel handla om att deltagare hävdar att en person inte skulle få vara homosexuell enligt sin religion och därför måste vara heterosexuell, eller att en person måste vara homosexuell om det är svårt att avgöra vilket kön den har. Man kan omöjligt veta vilka personerna på bilderna är eller vilken sexuell läggning de faktiskt har. Syftet är att få syn på och förhålla sig kritiskt till sina egna och samhällets föreställningar, inte att arbeta med sanningar.

Övningen "Gissa heterot" kommer från metodmaterialet "[Bryt!](#)" utgivet av Forum för levande historia och RFSU Ungdom

